

รูปแบบการอยู่อาศัยที่ส่งผลต่อภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในพื้นที่เฝ้าระวังทางประชากรกาญจนบุรี
LIVING ARRANGEMENTS AND ELDERLY DEPRESSION: KANCHANABURI DEMOGRAPHIC
SURVILLANCE SYSTEM (DSS), THAILAND.

นิพนธ์ คาราวุฒิมาประกรณ์ 4937466 PRPR/M

ศศ.ม. (วิจัยประชากรและสังคม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : สุริย์พร พันพื้ง, Ph.D., กาญจนา ตั้งชลทิพย์, Ph.D.

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรของประเทศไทยนั้น ส่วนหนึ่งส่งผลการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนผู้สูงอายุและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบที่อยู่อาศัยของประชากร ผนวกกับการพัฒนาเศรษฐกิจแลสังคม ที่ทำให้มีการย้ายถิ่นของประชากรวัยแรงงานจากชนบทสู่เมืองเพิ่มมากขึ้น ทำให้ชุมชนและครอบครัวในชนบท โดยเฉพาะผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งมากขึ้น การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุก และค้นหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในพื้นที่เฝ้าระวังทางประชากรกาญจนบุรี โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากโครงการสุขภาพและการเฝ้าระวังทางสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่เฝ้าระวังทางประชากรกาญจนบุรี พ.ศ.2549 จำนวน 898 คน ผลการศึกษา พบว่าประชากรที่ศึกษา มีภาวะซึมเศร้า ร้อยละ 27.5 และผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับหลาน ร้อยละ 50 มีภาวะซึมเศร้า รองลงมาคือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับคู่สมรส บุตร และหลาน และเมื่อทำการวิเคราะห์รูปแบบการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า เพศ อายุ การศึกษา การทำงาน ปัญหาด้านการเงิน การเจ็บป่วยเป็นโรคเรื้อรัง การมีสมาชิกในครัวเรือนเจ็บป่วย/พิการ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ โดยที่ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับหลานมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางบวกกับภาวะซึมเศร้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้ควรมีกิจกรรมส่งเสริมให้ทั้งผู้สูงอายุและหลาน รู้จักความเอื้ออาทร และดูแลเอาใจใส่ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว และส่งเสริมให้องค์กรรัฐ องค์กรเอกชน สถาบันสังคม ตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุ

คำสำคัญ: รูปแบบการอยู่อาศัย / ผู้สูงอายุ / ซึมเศร้า / กาญจนบุรี

**LIVING ARRANGEMENTS AND ELDERLY DEPRESSION : KANCHANABURI
DEMOGRAPHIC SURVILLANCE SYSTEM (DSS), THAILAND.**

NIPHON DARAWUTTIMAPRAKORN, 4937466 PRPRM

M.A.(POPULATION AND SOCIAL RESEARCH)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : SUREEPORN PUNPUING, Ph.D.,
KANCHANA TANGCHOLATIP, Ph.D.**ABSTRACT**

The changes in Thai population age-sex structure over time have resulted in an increasing proportion of elderly adults and, consequently, changes in living arrangements. In addition, the social and economic development that has motivated the rural-urban migration of labour forces has led to the transformation of rural households and communities, specifically resulting in larger numbers of elderly adults being left behind. This study aims to investigate the prevalence of depression among older adults in the Kanchanaburi Demographic Surveillance sites, and the factors related to depression. The analysis is based on the secondary data of Health and Social Support among Older Adults in the Kanchanaburi Demographic Surveillance Survey (Round1) 2006 (N=898). The findings reveal that as many as 27.5 percent of the studied older adults were living in a depressed condition. Considering the pattern of living arrangements, half of older adults experiencing depression were those living with their grandchildren, followed by those living with their spouses, and finally, those living with their offspring. The multiple regression analysis found that depression among older adults was significantly predicted by sex, age, educational level, occupation, financial status, chronic sickness, and sickness/disabilities of family members. The statistically significant positive relationship of the living arrangements of older adults to their depression was found among those living with their grandchildren. The analysis came up with the recommendations that interventions to promote improved family relationships between older adults and their grandchildren should be supported. Moreover, helping the elderly population should be the principles of governmental, non-governmental or any social institution.

KEY WORDS : LIVING ARRANGEMENTS / OLDER ADULTS / DEPRESSION /**KANCHANABURI**

99 pages